

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

CROATICA ET SLAVICA IADERTINA
Sveučilište u Zadru
Obala kralja Petra Krešimira IV, 2, 23000 Zadar
<https://hrcak.srce.hr/csi>
csi.unizd@gmail.com

**POZIV NA OBJAVLJIVANJE RADOVA U TEMATSKOM BROJU ČASOPISA
CROATICA ET SLAVICA IADERTINA POD NASLOVOM**

*TIJELO, IDENTITET I EMOCIJE U HRVATSKOM I SLAVENSKIM JEZICIMA,
KNJIŽEVNOSTIMA I KULTURAMA*

Nakon dugotrajne zanemarenosti istraživanja emocija u humanističkim znanostima, s pojavom tzv. “afektivnog obrata” (Anz, 2006) i lingvistika i znanost o književnosti uključile su se u interdisciplinarnu platformu koja se od osamdesetih godina 20. stoljeća sve intenzivnije i sve razgranatije bavi tom problematikom. Osim radova koji istražuju ulogu emocija u različitim tipovima diskursa i komunikaciji općenito, osmišljen je pojam emocijskoga diskursa, koji se nadovezuje na konstruktivističke i poststrukturalističke pristupe uloge jezika u izgradnji identiteta. Osviještena je kulturalna kodiranost emocija (Ahmed, Luhman, Wierzbicka i dr.). Emocije igraju važnu ulogu u komuniciranju značenja drugima i od kognitivne su važnosti (Damasio, 1995). Omogućavaju nam da shvatimo tijelo, da ga mislimo, kada nam daju perceptivne slike tijela ili “ponovnim emitiranjem”, kada nam daju prisjećajuće slike tjelesnoga stanja za odgovarajuće okolnosti. Sara Ahmed u Kulturnoj politici emocija govori o procesima “u kojima se ‘emocionalnost’ gleda prvenstveno kao značajka

određenih tijela, ali ne i nekih drugih” (2020: 7) povezujući emocije s političkim odnosno ideološkim diskurzom.

Istraživanje verbalnih strategija izražavanja emocija predstavlja interdisciplinarni zadatak u kojem zbog utjecaja literarnih tekstova na cjelokupni kulturalni kontekst oblikovanja i poimanja emocija, važnu ulogu ima znanost o književnosti. O ulozi književnosti u artikuliranju emocija u zapadnom kulturalnom kontekstu pisali su: Oxenhandler 1988, Oatley, Jenkins 2003, Hogan 2015 i dr. Književna emociologija razmatra ekspresiju osjećaja u književnom tekstu, strategije njihove reprezentacije te emocionalni, a posredno i moralni učinak teksta na čitatelje (Brković, 2015). Studije o emocijama u književnosti važan su dio i suvremenih kognitivističkih istraživanja (npr. Hogan 2015, Keen 2015 i dr.). Veza između emocija i tjelesnih stanja odražava se u načinu na koji govorimo o emocijama (Nummenmaa i dr. 2013) i kako ih konceptualiziramo. Metaforički način iskazivanja emocija gotovo je nepregledno polje. Književnost utječe na konceptualizaciju, iskaz i razumijevanje emocija te, posredno, razvija empatiju prema iskustvu drugoga i drugačijega (npr. teorijom narativne empatije bavila se Keen 2006, ulogom empatije u književnosti i književnoj znanosti Galván 2016). Vrijednost književnosti se, prema Culleru, dugo povezivala s posrednim iskustvom koje pruža čitateljima omogućujući im “da spoznaju kako je biti u određenom položaju, čime usvajaju sposobnost za odgovarajući način ponašanja i osjećanja” (2001: 132). Pri tome književni tekstovi mogu dovesti čitatelja do nekog oblika preispitivanja samoga sebe koje je ključno za etičko odlučivanje (Nussbaum 1995: 255), što su aspekti primjenjivi u istraživanjima recepcije književnih tekstova odnosno u metodičkoj praksi.

Ovaj je tematski broj otvoren istraživanjima jezika emocija u najširem smislu. Ono što ga čini posebnim s obzirom na dosad izašle publikacije o emocijama u jeziku, književnosti i kulturi u Hrvatskoj jest njegova usmjerenost na istraživanja odnosa tijela, identiteta i emocija koja se mogu promatrati u sinkronijskom i dijakronijskom slijedu kroz najrazličitije oblike tekstualne građe (shvaćene u najširem smislu), i to objavljene na slavenskim jezicima i pripadajućim kulturama i književnostima slavenskih naroda. Fenomenima tjelesnosti i identiteta također se interdisciplinarno bave humanističke, društvene i prirodne znanosti, a već su neko vrijeme aktualan istraživački aspekt i u književnoj znanosti. Ukoliko se krene od definicije da su “emocije prirodno-kulturalni odgovor subjekta na promjene u konstruiranom okolišu” (Sardelić, 2015), moguće je kroz književnopovijesnu i stilsko-poetičku paradigmu hrvatske i drugih slavenskih književnosti promatrati tvorbu, ulogu i recepciju emocija u reprezentacijama tijela i konstruktima identiteta odnosno međudnos

triju predmetnih fenomena s obzirom na burne promjene društvenih, estetskih, ideoloških, kulturnih i dr. okolnosti koje su determinirale njihov razvoj. Istraživanjem odnosa tijela, identiteta i emocija ispituju se modeli kojima književnici propituju utvrđene kolektivne identitete, detektiraju traumu pojedinca koja je rezultat sraza tih proturječnih kulturalnih praksa čime u konačnici ukazuju i na problematiku oblikovanja individualiteta. Tijelo je, naime, kao “društveni, kulturni proizvod, nositelj i proizvođač znakova” (Perrot 2006: 273) mjesto vječnih kulturalnih sukoba.

Potičemo znanstvenike iz Hrvatske i inozemstva na primjenu jednog relativno novoga metodološkoga okvira u filološkim, kulturološkim, književnoantropološkim, metodičkim i ostalim istraživanjima. Dobrodošli su radovi interdisciplinarnog karaktera i komparativnog pristupa.

Radovi za tematski svezak primaju se do 1. svibnja 2023. Planirano je da svezak izađe u prosincu 2023.

UPUTE ZA PISANJE na mrežnoj stranici: <https://hrcak.srce.hr/csi>